

Svar på skriftligt spörsmål SSS 408/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att inom den grundläggande utbildningen utnyttja flexibla distansförbindelser vid undervisning i främmande språk som ingår i läroplanen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 408/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Pia Kauma /saml.:

Är regeringen beredd att möjliggöra distansundervisning i de främmande språk som ingår i den grundläggande utbildningen så att övervakningen av undervisningen blir flexiblere och i vilket skede av den pågående mandatperioden har regeringen möjlighet att överlämna ett lagförslag till riksdagen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Den grundläggande utbildningen är allmänbildande utbildning med ett starkt pedagogiskt och socialt mål. Utgångspunkten för lagen om grundläggande utbildning är närundervisning. Det finns inga separata bestämmelser om undervisning med hjälp av distansförbindelser, utan på den tillämpas samma lagstiftning som på närundervisningen. Undervisningen med hjälp av distansförbindelser är dock en erkänd undervisningsform i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. I den grundläggande utbildningen kan man enligt grunderna för läroplanen utnyttja undervisning med hjälp av distansförbindelser och således komplettera undervisningen samt erbjuda mångsidiga studiemöjligheter i olika läroämnen. Det är möjligt att genom undervisning med hjälp av distansförbindelser främja elevernas likvärdiga tillgång till mångsidig och högkvalitativ grundläggande utbildning oberoende av skolans storlek och läge. I enlighet med grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen kan till exempel undervisningen i mera sällsynta språk och religioner och valfria ämnen stödjas med distansförbindelser.

Eftersom den grundläggande utbildningen för barn och unga ska ges som närundervisning, ges undervisning med hjälp av distansförbindelser i barnets eller den ungas närskola där läraren är närvarande. Den grundläggande utbildningen kan ordnas med hjälp av distansförbindelser till exempel så att undervisningen under skoldagen ges i skolan eller på en annan plats för undervisningen med hjälp av en videoförbindelse från en annan skola eller undervisningsgrupp. Man ska

ombesörja inlärningsmiljöns trygghet, stödet för lärandet och skolgången, bedömningen av eleverna, övervakningen och handledningen av eleverna i enlighet med samma principer som i övriga undervisningssituationer.

Enligt statistiken har studier i främmande språk betydligt minskat efter 1990-talet, och det finns en betydligt regional variation i studierna. Språkundervisningen begränsas ofta i synnerhet av att antalet elever inte räcker till att bilda en grupp. En del av kommunerna har försökt lösa problemet så att man kan studera språk med hjälp av distansförbindelser eller i samarbete med andra skolor. Utbildningsstyrelsen och undervisnings- och kulturministeriet genomförde våren 2024 en enkät för anordnarna av den grundläggande utbildningen om undervisning med hjälp av distansförbindelser vid språkundervisning. Sammanlagt 46 anordnare som svarat på enkäten hade under läsåret 2023–2024 ordnat språkundervisning med hjälp av distansförbindelser. Man ansåg att det finns potential för undervisningen med hjälp av distansförbindelser, såsom en möjlighet att göra språkutbudet mångsidigare även i små kommuner, erbjuda undervisning till elever som inte går i skolan samt ordna undervisning flexibelt och kostnadseffektivt. Samtidigt identifierade man i undervisningen med hjälp av distansförbindelser och hybridundervisningen många utmaningar som gäller kraven på lärarens arbete eller elevernas motivation, övervakningen av eleverna och utvecklingen av deras sociala färdigheter. Utvecklingsönskemål som kom fram i enkäten var utarbetande av en riksomfattande modell eller riksomfattande anvisningar, säkerställande av utrustningens funktion, utbildning för lärare i distansundervisningens särdrag och användning av teknik samt tryggnad av resurser för att säkerställa undervisningens kvalitet.

Vid undervisnings- och kulturministeriet pågår ett omfattande arbetsgruppsarbete för att svara på utmaningarna med befolkningsutvecklingen i den grundläggande utbildningen. En av arbetsgruppens uppgifter är att i enlighet med en skrivning i regeringsprogrammet bedöma möjligheterna att utnyttja distansundervisning i den grundläggande utbildningen med stöd av noggrant avgränsade bestämmelser, exempelvis i undervisningen i valfria språk. Avsikten är att arbetsgruppens slutrapport med åtgärdsförslag blir färdig i början av 2026. Nationella centret för utbildningsutvärdering (NCU) genomför en bedömning om undervisning med hjälp av distansförbindelser i den grundläggande utbildningen till stöd för arbetsgruppsarbetet.

Helsingfors 12.12.2025

Undervisningsminister Anders Adlercreutz